

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR TARNYBOS PASLAPČIŲ ĮSTATYMO
NR. VIII-1443 4, 7, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 26, 27, 30, 31, 33, 35, 37, 38, 46, 47
IR 48 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP-20-1532 ; TAIS NR. 20- 8418(2))**

2020-09-22 Nr. NV-2562

Vilnius

1. Projekto rengėjas. Krašto apsaugos ministerija.

2. Projekto tikslas. Patobulinti galiojantį įslaptintos informacijos apsaugos teisinį reguliavimą, atsižvelgiant į atliktos Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo Nr. VIII-1443 teisinio reguliavimo stebėsenos rezultatus.

3. Dabartinė situacija. Atlikus Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo Nr. VIII-1443 teisinio reguliavimo stebėseną buvo konstatuota, kad galiojantis įslaptintos informacijos apsaugos teisinis reguliavimas yra pakankamas, tačiau tobulintinas. Labiausiai tobulintinos yra personalo patikimumo užtikrinimo, fizinės apsaugos ir įslaptintų sandorių saugumo sritys. Įstatymo projektas parengtas įvertinus gautus suinteresuotų institucijų (Vidaus reikalų ministerijos, Užsienio reikalų ministerijos, Valstybės saugumo departamento ir Antrojo operatyvinių tarnybų departamento prie Krašto apsaugos ministerijos) pasiūlymus.

4. Projekto esmė. Įstatymo projektu siekiama patobulinti galiojantį teisinį reguliavimą, siekiant užtikrinti efektyvesnį įslaptintos informacijos apsaugos procesą, sumažinti administracinę naštą paslapčių subjektams, tiekėjams, asmenims ir jų tikrinimą atliekančioms institucijoms.

1. Personalo patikimumo užtikrinimo srityje siūloma:

- 1.1. patikslinti leidimų dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija neišdavimo pagrindus;
- 1.2. optimizuoti leidimų dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija išdavimo tvarką, siekiant atsisakyti nereikalingos administracinės naštos;
- 1.3. panaikinti teisinio reguliavimo spragą dėl leidimų dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija išdavimo paslapčių subjekto vadovams, savivaldybių merams.

2. Įslaptintų sandorių saugumo srityje siūloma:

- 2.1. numatyti priemonės tikslingai naudoti įslaptintą informaciją sudarant įslaptintus sandorius;
- 2.2. patikslinti tiekėjo patikimumo pažymėjimo neišdavimo pagrindus;
- 2.3. atsisakyti perteklinio tiekėjo darbuotojams išduotų leidimų dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija naikinimo pagrindo;
- 2.4. numatyti tiekėjo patikimumo pažymėjimo galiojimo ir su juo sudarytų įslaptintų sandorių sustabdymo procedūrą.

3. Fizinės apsaugos srityje siūloma:

- 3.1. sugriežtinti asmenų patekimo į I ir II klasės saugumo zonas sąlygas;
- 3.2. patikslinti darbo su įslaptinta informacija ir jos saugojimo tvarką tarnybos užduočių vykdymo, karinių operacijų, mokymų, pratybų metu;

3.3. sugriežtinti vaizdo ar garso, informacijos fiksavimo ir perdavimo įrangos, elektroninių laikmenų įsinešimo į II klasės saugumo zoną tvarką.

4. Įslaptintos informacijos administravimo ir apsaugos kontrolės srityse siūloma:

- 4.1. papildyti įslaptinamos informacijos kategorijų sąrašą;
- 4.2. atsisakyti perteklinės reguliacinės naštos paslapčių subjektuose;
- 4.3. patikslinti galiojančią įslaptintos informacijos gabenimo tvarką;
- 4.4. nustatyti optimalų Lietuvos Respublikai perduotos užsienio valstybių, Europos Sąjungos ir tarptautinių organizacijų įslaptintos informacijos, žymimos slaptumo žymos „Riboto naudojimo“ atitikmeniu, apsaugos būklė tikrinimo periodiškumą.

5. Įslaptintos informacijos apsaugos organizavimo ir institucijų kompetencijų srityje siūloma:

- 5.1. patikslinti Paslapčių apsaugos koordinavimo komisijos teises ir sprendimų priėmimo procedūras;
- 5.2. patikslinti paslapčių subjektų specialiųjų ekspertų komisijų funkcijas, už įslaptintos informacijos apsaugą atsakingų asmenų skyrimo procedūras.

5. Derinimas. Įstatymo projektas buvo pateiktas derinti Teisingumo, Vidaus reikalų, Užsienio reikalų ministerijoms, Valstybės saugumo departamentui, Lietuvos Respublikos paslapčių apsaugos koordinavimo komisijai, Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos. Vidaus reikalų ministerija ir Valstybės sienos apsaugos tarnyba pastabų neturėjo, Užsienio reikalų ministerija pastabų nepateikė.

Paslapčių apsaugos koordinavimo komisija pateikė siūlymą numatyti komisijai teisę įslaptinti ir išslaptinti rengiamą informaciją, keisti parengtos įslaptintos informacijos slaptumo žymas ir įslaptinimo terminus. Šis siūlymas įtrauktas į Įstatymo projektą.

Dėl Teisingumo ministerijos ir Valstybės saugumo departamento pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos neatsižvelgta, pridedama derinimo pažyma.

Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija pateikė pastabą dėl siūlomo pakeisti 7 straipsnio 1 dalies 7 punkto jau po projekto pateikimo Vyriausybei, siūlytina pastabą įvertinti.

6. Atitikimas Vyriausybės programai. Projektas tiesiogiai neįgyvendina Vyriausybės programos nuostatų.

7. Projekto įgyvendinimo kaštai. Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

8. Dalykinio vertinimo išvada: Įstatymo projektas parengtas, atlikus Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo teisinio reguliavimo stebėseną, tačiau kartu su projektu stebėsenos pažyma nepateikta. Teikime nepateikta informacija apie stebėsenos metu gautų suinteresuotų institucijų pasiūlymų vertinimą – ar į visus pasiūlymus buvo atsižvelgta, ar buvo keliami klausimai, kurie šiuo projektu nesprendžiami ir ar numatoma juos spręsti ateityje. Siūlytina papildyti teikimą šia informacija.

Svarstyтина, ar atliekant teisinio reguliavimo stebėseną pasirinktas pakankamas dalyvaujančių institucijų ratas ((Vidaus reikalų ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Valstybės saugumo departamentas ir Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Krašto apsaugos

ministerijos), nes Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo teisinis reguliavimas aktualus ir daugeliui kitų paslapčių subjektų.

Neatsižvelgta į Valstybės saugumo departamento pastabą dėl Įstatymo reikalavimo tikrinti asmenis, pretenduojančius gauti teisę dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“ kaip perteklinio, sukeliančio didelę administracinę naštą paslapčių subjektams ir neteikiančio pridėtinės vertės. Valstybės saugumo departamentas ne kartą yra kėlęs šį klausimą, pažymėdamas, kad tik labai nedidelė dalis NATO ir Europos Sąjungos šalių taiko reikalavimą tikrinti asmenis dėl susipažinimo su „Riboto naudojimo“ informacija. Klausimas buvo svarstytas suinteresuotų institucijų atstovų pasitarime Vyriausybės kanceliarijoje, kurio metu visi dalyviai pripažino, kad galiojanti asmenų tikrinimo dėl leidimų dirbti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“, išdavimo tvarka yra problemiška dėl teisinio reglamentavimo spragų, institucijos neturi nei išteklių, nei galimybių tinkamai surinkti ir įvertinti gautą informaciją, kai svarbu surinkti pakankamai įrodymų, patvirtinančių abejones dėl asmens patikimumo ir lojalumo Lietuvos valstybei.

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija taip pat yra teikusi siūlymą atsisakyti asmenų, dirbančių su informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“, tikrinimo, kuris galimai neužtikrina proporcingumo (duomenų kiekio mažinimo) principo.

Todėl siūlytina pakartotinai įvertinti Įstatymo nuostatas dėl asmenų, pretenduojančių gauti teisę dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“ tikrinimo, taip pat projektą suderinti su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija.

Dėl Įstatymo projekto nuostatų:

- atsižvelgiant į keičiamo Įstatymo 8 straipsnio 5 dalies nuostatą, kad įslaptinimo terminą pratęsia įslaptintą informaciją parengusio paslapčių subjekto vadovas ar jo įgaliotas asmuo, siūlytina atitinkamai tikslinti keičiamo įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 2 punktą, jame nustatant, kad nuolatinės specialiosios ekspertų komisijos teikia paslapčių subjekto vadovui siūlymus ir išvadas dėl informacijos įslaptinimo termino pratęsimo;

- siūlytina keičiamo įstatymo 14 straipsnio 3 dalyje išbraukti tik pirmą sakinį, paliekant aiškumo dėlei nuostatą, kad specialiosios ekspertų komisijos narių ar už įslaptintos informacijos apsaugą atsakingų asmenų leidimai dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija turi atitikti įslaptintos informacijos, kuria disponuoja paslapčių subjektas, aukščiausią slaptumo žymą.

Siūlome įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2020 m. rugsėjo 17 d. išvadoje Nr. LV-2523 pateiktas pastabas ir projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Aušrina Genienė

Aušrina Genienė, tel. 8 706 63 769, el. p. ausrina.geniene@lr.lt